

Τράπεζα θεμάτων Αντιγόνης Β' Λυκείου

GI_V_AEG_0_18113

Θέμα 407^{ον} Σοφοκλέους, Αντιγόνη, στ. 746-761**A. ΚΕΙΜΕΝΟ**

- ΚΡ. Ὡ μιαρὸν ἦθος καὶ γυναικὸς ὕστερον.
ΑΙ. Οὐ τὰν ἔλοις ἦσσω γε τὰν αἰσχροῶν ἐμέ.
ΚΡ. Ὁ γοῦν λόγος σοι πᾶς ὑπὲρ κείνης ὄδε.
ΑΙ. Καὶ σοῦ γε κάμοῦ, καὶ θεῶν τῶν νερτέρων.
ΚΡ. Ταύτην ποτ' οὐκ ἔσθ' ὡς ἔτι ζῶσαν γαμεῖς. 750
ΑΙ. Ἦδ' οὖν θανεῖται καὶ θανοῦσ' ὀλεῖ τινα.
ΚΡ. Ἦ κάπαπειλῶν ᾧδ' ἐπεξέρχη θρασύς;
ΑΙ. Τίς δ' ἔστ' ἀπειλὴ πρὸς κενὰς γνώμας λέγειν;
ΚΡ. Κλαίων φρενώσεις, ἃν φρενῶν αὐτὸς κενός.
ΑΙ. Εἰ μὴ πατήρ ἦσθ', εἶπον ἂν σ' οὐκ εὖ φρονεῖν. 755
ΚΡ. Γυναικὸς ἂν δούλευμα, μὴ κώτιλλέ με.
ΑΙ. Βούλει λέγειν τι καὶ λέγων μηδὲν κλύειν;
ΚΡ. Ἄληθες; ἀλλ' οὐ, τόνδ' Ὀλυμπον, ἴσθ' ὅτι,
χαίρων ἐπὶ ψόγοισι δεννάσεις ἐμέ.
Ἄγαγε τὸ μῖσος, ὡς κατ' ὄμματ' αὐτίκα 760
παρόντι θνήσκη πλησία τῷ νυμφίῳ.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**1. Να μεταφραστεί το τμήμα: Ὡ μιαρὸν ἦθος ... εἶπον ἂν σ' οὐκ εὖ φρονεῖν.****(Μονάδες 30)**

ΚΡΕΩΝ

Πρόστυχε χαρακτήρα και δούλε μιας γυναίκας.

ΑΙΜΩΝ

Ναι (μπορεί να είμαι δούλος), αλλά δεν μπορείς να με βρεις να υποκύπτω σε αισχρές πράξεις.

ΚΡΕΩΝ

Όλα βέβαια αυτά εδώ τα λόγια σου (είναι) για εκείνη.

ΑΙΜΩΝ

Και για σένα βέβαια και για μένα, και για τους θεούς του Κάτω Κόσμου (ενδιαφέρομαι).

ΚΡΕΩΝ

Με κανέναν τρόπο πια δεν θα παντρευτείς ποτέ αυτήν ζωντανή.

ΑΙΜΩΝ

Αυτή λοιπόν θα πεθάνει και με το θάνατό της θα καταστρέψει κάποιον.

ΚΡΕΩΝ

Αλήθεια, έρχεσαι εναντίον μου με τόσο θράσος, ώστε να με απειλείς ακόμα;

ΑΙΜΩΝ

Και τι απειλή είναι το να μιλά κανείς ενάντια σε ανόητες γνώμες;

ΚΡΕΩΝ

Με κλάματα θα με συνετίσεις, μολονότι ο ίδιος είσαι άμυαλος.

ΑΙΜΩΝ

Αν δεν ήσουν πατέρας μου, θα έλεγα ότι εσύ δεν σκέφτεσαι σωστά.

2. Τι προσωποποιούσε ο θεός Διόνυσος και ποιες σχετικές αντιλήψεις είχαν οι λατρευτές του;

(Μονάδες 10)

Ο Διόνυσος, ως θεός του αμπελιού και του κρασιού, προσωποποιούσε τον κύκλο των εποχών του έτους, τη διαδικασία της σποράς και της βλάστησης, τη γονιμοποίηση των καρπών και γενικά όλες τις μυστηριώδεις παραγωγικές δυνάμεις της φύσης. Αυτόν τον αδιάκοπα επαναλαμβανόμενο κύκλο της ζωής και του θανάτου οι λατρευτές του Διονύσου τον είχαν συνδέσει με τη γέννηση του θεού, τη δράση του, τον θάνατο και την επαναφορά του στη ζωή. Φαντάζονταν ακόμα τον θεό να κυκλοφορεί ανάμεσα στους ανθρώπους, μαζί και με τους τραγόποδες ακολούθους του, τους Σατύρους, και να παρακινεί όλους να ξεχάσουν τις έγνοιες της ζωής και να παραδοθούν στο γλεντοκόπι και στη χαρά.

3. α) φρόνησις, φρόνημα, ρήτωρ, ρήσις, ρήμα: Να κατατάξετε τις παραπάνω ετυμολογικά συγγενείς προς τους ρηματικούς τύπους του κειμένου φρονεῖν και λέγειν λέξεις της αρχαίας ελληνικής γλώσσας στην κατάλληλη στήλη, ανά-λογα με το τι σημαίνει καθεμία.

ενέργεια ή κατάσταση	πρόσωπο που ενεργεί	αποτέλεσμα ενέργειας

(Μονάδες 5)

φρόνησις → ενέργεια ή κατάσταση
φρόνημα → αποτέλεσμα ενέργειας
ρήτωρ → πρόσωπο που ενεργεί
ρήσις → ενέργεια ή κατάσταση
ρήμα → αποτέλεσμα ενέργειας

β) αναίρεση, παρουσία, απώλεια, άψογος, μάτια: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

(Μονάδες 5)

αναίρεση → ἔλοις
παρουσία → παρόντι
απώλεια → ὀλεῖ
άψογος → ψόγοισι
μάτια → ὄμματα

Επιμέλεια: Αικατερίνη Ανδρικοπούλου - Φιλόλογος